

COFITECK – projekt biomassi koospõletamise tehnoloogiate ja biomassi turu arendamiseks Kesk- ja Ida-Euroopa riikides

Anton Laur, Tiit Kallaste
SEI-Tallinn

18. September,
2008.Tallinn

COFITECK tehnoloogiaseminar

Projekti eesmärk ja partnerid

- * EL 6. RP projekt COFITECK (SSA) käivitus 2007. aasta sügisel.
- * Projekti eesmärk: vahendada uusimat teavet nii biomassi ja fossiilkütuste koospõletamise tehnoloogiate kui ka biomassiga varustatuse parandamise kohta;
- * Projekti partnerid: Poola, Tšehhi, Rumeenia, Eesti, Läti ja Leedu;
- * Projekti koordinaator: Poola energeetikaalane teadus- ja arendusasutus Ecofys (rahvusvahelise arendusettevõtte Econcert haru);
- * Eesti-poolne projektipartner: SA Säästva Eesti Instituut, Stockholmi Keskkonnainstituudi Tallinna Keskus (SEI-T). Jätkuprojekt edukalt lõppenud projektile CEERES;
- * Projektis osaleb ka Saksamaa Clausthali Tehnikaülikooli energiaprotsesside ja kütuste tehnoloogia instituut, kelle ülesanne on biomassi koospõletamise tehnoloogiate alane nõustamine.

18. September,
2008.Tallinn

COFITECK tehnoloogiaseminar

Projekti partnerid

	Name of organisation	Short name	Country	Web site
1	Ecofys Poland – Project coordinator	Ecofys-Polska	Poland	www.ecofys.pl
2	Institute for Chemical Processing of Coal	ICHPW	Poland	www.ichpw.zabrze.pl
3	Clausthal University of Technology - IEVB	TU-C	Germany	www.ievb.tu-clausthal.de
4	Stockholm Environment Institute - Tallinn	SEI-T	Estonia	www.sei.ee
5	Ekodoma - independent engineering consulting company	Ekodoma	Latvia	www.lei.lt
6	Lithuanian Energy Institute	LEI	Lithuania	www.ekodoma.lv
7	Enviros - business and environmental consultancy	Enviros	Czech Republic	www.enviros.cz
8	Centre for Promotion of Clean and Efficient Energy in Romania	ENERO	Romania	www.enero.ro
9	Commercial Association of Polish Power Plants	TGPE	Poland	www.tgpe.pl

18. September,
2008.Tallinn

COFITECK tehnoloogiaseminar

Miks biomassi koospõletamine?

Peamine eesmärk – fossiilkütuste kasutamise vähendamine:

- Leevendab keskkonnamõju, aitab saavutada eesmärgi ja kohustusi taastuvressursside kasutamisel;
- Vähendab sõltuvust importkütustest (biomass reeglina kohalik kütus);
- Stabiiliseerib elektri/soojuse hinda (biomass imporditavatest fossiilkütustest odavam);
- Annab täiendavat tööhõivet.

Samas kaasnevad negatiivsed mõjud ja probleemid:

- Lisakulutused ümberseadistamisele ja täiendavale logistikale (näiteks biomassi ladustamine);
- Häired biomassiga varustamisel (ilmastiku mõju, varumise sesoonsus, konkurents ekspordiga jm);
- Probleemid biomassi kvaliteediga;
- Tehnilised probleemid võrreldes ainult põhikütuse kasutamisega (tugevam korrosioon, tuhaarastus jt).

Koospõletamise kasutamist stimuleerivad paljudes EL-i riikides kehtestatud soodustused, sh ka Eestis.

18. September,
2008.Tallinn

COFITECK tehnoloogiaseminar

Koospõletamise põhimõttelised tehnoloogilised võimalused

Otsene koospõletamine

Biomass ja fossiilkütus põletatakse koos katla koldes (näiteks biomass ja süsi);

Kaudne koospõletamine

Biomass eelnevalt gaasistatakse ja siis põletatakse koos fossiilkütusega;

Paralleelne koospõletamine (hübriidsüsteem)

Biomass ja fossiilkütus põletatakse eraldi kateldes.

Detailsem kirjeldus aruandes "Co-firing Technology S-o-A Review Study" projekti kodulehel ja COFITECK'i uudiskirjas nr 1 (lisatud seminari materjalide kausta)

18. September,
2008.Tallinn

COFITECK tehnoloogiaseminar

Projekti tegevused (1)

2007 oktoober-detsember

- * Koondülevaate koostamine biomassi kasutamisest ja eriti koospõletamise rakendamisest partnerriikides (baasolukord ja tulevikuvõimalused). Eeskätt vaatluse all elektrisektor;
- * Huvigruppide (stakeholders) moodustamine ja küsitluste läbiviimine;
- * Projekti kodulehe käivitamine
www.COFITECK.eu

18. September,
2008.Tallinn

COFITECK tehnoloogiaseminar

Projekti tegevused (2)

2008

- * Infomaterjalide koostamine ja teabelevi erinevates vormides

aruanded:

- Co-firing Technology S-o-A Review Study;
- Biomass supply opportunities for co-firing – Status Quo in Czech Republic, Estonia, Latvia, Lithuania, Poland and Romania

uudiskirjad:

- NL 1-3 koospõletamise tehnoloogiat;
- NL 4-6 biomassiga varustamise küsimustest

seminarid:

- Koospõletamise tehnoloogiast 18.09.2008 Rahvusraamatukogus
- Biomassiga varustamisest 23.10.2008 Rahvusraamatukogus

18. September,
2008.Tallinn

COFITECK tehnoloogiaseminar

Projekti osalised (huvigrupp - stakeholders)

Projekti huvigruppi kuulub 24 asutust ja ettevõtet, sh:

- * 6 elektri ja soojuse koostootjat (CHP),
- * 6 (ainult) soojuse tootjat,
- * 2 valitsusasutust,
- * 1 valitsusväline asutus,
- * 9 muud asutust või ettevõtet,
sh 3 teadusasutust, 2 turba tootjat, 1 hakkepuidu tootja, 1 paberi tootja, 1 ehitusmaterjalide tootja (toodab ka elektrit ja soojust oma vajadusteks) ja 1 kinnisvarafirma (kavatseb rajada väikest koostootmisjaama).

18. September,
2008.Tallinn

COFITECK tehnoloogiaseminar

Tabel 1. Huvigrupi hinnangud COFITECK-i pakutavatele teabevaldkondadele

Teabevaldkond	Keskmine hinnangud (skaala 0–5)
Ülevaade uusimatest koospõletamise tehnoloogiatest	3,9
Levinumad tehnilised piirangud biomassi koospõletamisel ja muud spetsiifilised tehnilised probleemid	3,8
Biomassiga varustamise probleemid ja võimalused	4,1
Ülevaade rahvuslikest taastuenergeetikaalastest poliitikatest ja vastavatest sihtarvudest	3,6
Ülevaade Euroopa ja rahvuslikest õigusaktidest koospõletamise kohta	3,7

18. September,
2008.Tallinn

COFITECK tehnoloogiaseminar

Tabel 2. Huvigrupi hinnangud COFITECK-i pakutavatele teabelevivõimalustele

Teabelevi liik	Keskmine hinnangud (skaala 0–5)
Uudiskirjad/pressiartiklid	3,4
Aruanded	4,2
Nõupidamised/seminarid/konverentsid	4,1
Kahepoolsed kontaktid	3,9
Internetifoorumid	2,8

18. September,
2008.Tallinn

COFITECK tehnoloogiaseminar

Tabel 3. Olukord energiaressursside kasutamisel elektri tootmiseks Eestis

	1997	2002	2004	2005	2006	2007
Elektri brutotoodang, GWh	9218	8527	10304	10205	9731	12188
Põlevikielektri osakaal, %	95,7	90,9	94,5	93,5	92,9	95,6
sh põlevkivist	95,3	90,6	92,3	91,1	90,1	93,5
põlevkiviõlist	0,4	0,3	0,3	0,3	0,3	0,2
põlevkivigaasist	...	...	1,9	2,1	2,5	1,9
Tarbitud maagaasi, 10 ⁶ m ³	21	81	64	77	70	...
Maagaasi osakaal, %	1,3	6,1	4,7	5,3	5,6	2,9
Muude kütuste osakaal, %	3,0	2,9	0,5	0,5	0,6	0,6
sh taastuvad (biomass ja prügilagaas)	...	...	0,3	0,3	0,4	(36)0,3
turvas	0,1	0,2	0,2	0,1	0,2	0,2
Toodetud elektrit ja tuuleenergiast, GWh	3	7	30	75,4	89,8	113
sh hüdroenergiat	2,95	6	22,4	21,5	13,5	22
tuuleenergiat	0,05	1	7,6	53,9	76,3	91
Hüdro- ja tuuleenergia osakaal, %		0,1	0,3	0,7	0,9	0,9

18. September,
2008.Tallinn

COFITECK tehnoloogiaseminar

Tabel 4. Toodetud soojus energia-
kandjate lõikes, 2006

	Elektrijaamades	Katlamajades	KOKKU	
	GWh	GWh	GWh	%
KOKKU	3835	6500	10335	100,0
sh				
Põlevkivist	1360	0	1360	13,2
Turbast	87	317	404	3,9
Kütteõldest (R+K)	2	332	334	3,2
Põlevkiviõlist	16	745	761	7,4
Maagaasist	1606	3354	4960	48,0
Biogaasist	277	4	281	2,7
Põlevkivigaasist	487	12	499	4,8
Kivisöest		43	43	0,4
Puidust		1677	1677	16,2
Elektrist		16	16	0,2

18. September,
2008.Tallinn

COFITECK tehnoloogiaseminar

Esialgseid järeldusi

- * Biomassi koospõletamine Eestis veel väga vähene, eriti elektrisektoris, Läti, Leedu – sama, Poola ca 1600 GWh (2006);
- * Käivitud mitmed uued projektid (Väo 25MW_e/49MW_t, Luunja 25/52, Pärnu 21/35). Huvi ka suurenergeetikas (Balti SEJ);
- * Biomassiga varustamine mõnevõrra probleemsem valdkond võrreldes tehnoloogiliste küsimustega;
- * Võtmeküsimused biomassi ressursside efektiivsem kasutamine (NB! 5PJ “varu” raiejäätmetel) ja uute biomassi liikide (puit- ja rohttaimed, jäätmed) kasutuselevõtt. Oluline kasutamata põllumajandusmaa (ca 300-400 tuh ha) probleemi lahendamine;
- * Tähtis roll biomassi ja bioenergia arengukava vastuvõtmisel ja sellega kaasnenud uuringute tsüklil. Nende jätkamine väga vajalik (teravam vajadus majandusuuringute järele).

18. September,
2008.Tallinn

COFITECK tehnoloogiaseminar

Täna tähelepanu eest!

Kontakt:

Anton Laur, e-post: anton.laur@seit.ee

Tiit Kallaste, e-post tiit.kallaste@seit.ee

Säästva Eesti Instituut, SEI-Tallinn

www.seit.ee

COFITECK projekti koduleht: www.cofiteck.eu

18. September,
2008.Tallinn

COFITECK tehnoloogiaseminar

